

تاک

چگونه کودکان ذهنی نوآور داشته باشند؟

آر آده سیدمیرزایی جهتی
کارشناس ارشد روان‌شناسی تربیتی

● برای پرورش خلاقیت لازم است نوآوری ذهنی از همان کودکی رشد و پرورش یابد. کودکان با تفکری اصیل و ذهنی بسیار فعال و در حال رشد، آمادگی لازم را برای نوآوری و ابتکار عمل دارند. بنابراین تمرین و آموزش‌های لازم می‌تواند به پرورش خلاقیت منجر شود. برای رسیدن به بالاترین سطح تفکر خلاق که ابتکار و نوآوری است، روش‌های زیر پیشنهاد می‌شود.

۱- به کودکان بیاموزید تا با وسایلی که در اختیار دارند، چیزهای نو و ابتکاری بسازند. بنابراین لازم است انواع وسایل و امکانات را برای آنها فراهم کنید. البته منظور از امکانات اشیای دورریختنی مانند انواع قوطی، انواع پارچه، تکه‌های چوب، انواع سنگ و...

۲- پس از آموختن خطوط به کودک، از او درخواست کنید تا با انواع خطوطی که آموخته است، تصاویری منحصر به فرد بکشد، از او بخواهید تصاویری نقاشی کند که تا به حال نگشیده است. ۳- داستان‌هایی را برای کودک بازگو کنید و از او بخواهید تا با ترکیب داستان‌ها با یکدیگر، داستانی نو و جدید و ابتکاری بسازد چراکه ویژگی مهم بدیع‌بودن یا ابتکار، ترکیب‌کردن و ایجاد پدیده‌ای جدید است. ۴- کودک می‌تواند با ترکیب رنگ‌های مختلف، رنگ‌هایی جدید بسازد و نقاشی خود را رنگ کند. شما می‌توانید با دادن یک آبرنگ یا چند گواش به کودک او را تشویق به ترکیب رنگ‌ها و ساخت رنگ‌های نو و ابتکاری کنید.

۵- مسئله‌ای را برای کودک طرح کنید و از او بخواهید راه‌حل‌های ابتکاری و جدید برای حل آن ارائه دهد. مثلاً می‌توانید مسابقه‌ای ترتیب دهید و به بهترین و عجیب‌ترین راه‌حل یا ایده جالبه دهید. ۶- از کودک بخواهید تا نقاشی‌هایی غیرمعمول بکشد، مثلاً به او بگوید آیا می‌تواند یک ماهی عجیب بکشد، یا یک آدم فضایی ترسیم کند، یا جنگلی بکشد که با جنگل‌های معمولی فرق داشته باشد.

۷- تشویقی را برای کودک فراهم کنید و از او بخواهید برای هر یک موارد استفاده‌ای غیرعادی طرح کند. مثلاً از او بپرسید با یک کاسه یا یک لیوان به جز موارد معمول استفاده، چه استفاده‌های غیرمعمولی را می‌توان ابداع کرد.

۸- چند کلمه بیان کنید و از کودک خود بخواهید داستانی را با آنها بگوید، نقاشی کند یا درباره کودکان دبستانی، بنویسد. از او بخواهید داستان‌هایی ابتکاری و خلاقانه بسازد و سپس از آن داستان یک کتاب داستانی تهیه کنید. کتابی که خودش تصاویرش را نقاشی کند.

۹- با دادن انواع اشکال هندسی به کودک از او بخواهید با ترکیب آنها با هم اشکالی کاملاً انتزاعی و تخیلی پدید آورد؛ اشکالی که در دنیای واقعی وجود ندارد.

۱۰- از کودک بخواهید چیزی را تجسم کند و سپس آن را در ذهن خود تغییر دهد. از او بخواهید گریه‌ای را تجسم کند و برای آن گریه پر و بال تجسم کند. یا پرنده‌ای را با لب و دندان تصور کند. البته شما می‌توانید اینها را برای نمونه برای کودک بیان کنید و از او بخواهید چیزهای دیگری غیر از این موارد تجسم کرده و تغییر دهد. می‌توانید از او بخواهید آنها را نقاشی کند یا حتی بسازد.

تخته سفید

تأثیر ارتباطات و فناوری اطلاعات بر آموزش پیش دبستانی

سمیه حسینی
کارشناس ارشد کار آفرینی – توسعه

هفت سال اول زندگی کودک، یعنی سنین پیش دبستانی، پایه و اساس شخصیت او را تشکیل می‌دهد و اگر این دوره با عطفوت، با احساسات خوشایند و اقتدار عاطفی کودکان همراه باشد، ستون‌های اصلی برای ایجاد شخصیت بی‌ریزی می‌شود و این قبیل بچه‌ها بیشترین آمادگی روانی و ذهنی را برای یادگیری می‌یابند. این دوره می‌تواند مقدمه خوبی جهت آموزش مهارت‌های ساده اما بنیادین باشد. بنابراین در طرح برنامه‌ها و شیوه‌های تدریس و تربیت کودک در این سنین باید با ظرافت و حساسیت عمل کرد. در این نوشتار به بررسی تأثیر ابزارها و امکانات فراهم‌شده توسط ارتباطات و فناوری اطلاعات بر یوباسازی و هم‌افزایی مقررات، برنامه‌ها و سیستم‌های انضباطی که بنا بر نیاز فعالیت‌های آموزشی بدون انعطاف هستند، می‌پردازیم.

اهمیت دوران پیش از دبستان

دوران پیش از دبستان برای رشد کلی و همه‌جانبه کودک اهمیت دارد. در شش سال اول زندگی میزان رشد کودکان در این سال‌ها سرعت بسیار بیشتری دارد. در این سال‌ها پرورش کامل استعدادهای کودک نیاز به محیطی محرک و برانگیزنده دارد. با افزایش تعداد مادران شاغل، نظام خانواده‌های سنتی تغییر یافته و با الگوی کنونی زندگی، کودکان اغلب نمی‌توانند از منافع یک محیط محرک و مهیج بهره‌مند شوند. عمدتاً این ابزارهای ارتباطی و فناوریانه هستند که انگیزه فراوان و جذابیت بالا برای کودکان را به‌منظور آشنایی و توانایی کار با آنها دارند. همچنین بر اساس پویایی و تغییر و تحول دائمی نه تنها با الگوهای جدید زندگی بشری همخوانی دارند بلکه به صورت مستمر انگیزه را برای یادگیری و کسب مهارت تحریک می‌کنند. کودکان مناطق محروم به‌ویژه از این نظر که دسترسی به امکانات رایج و منابع آموزشی موجود ندارند، محرومیت‌های بیشتری را متحمل می‌شوند. همچنین والدینی که بی‌سواد هستند تعامل مؤثر و مفید با کودکان خود را ندارند و نمی‌توانند به رشد مطلوب و مناسب گفتار و زبان و مهارت‌های شناختی کودک خود کمک کنند. فقدان تسهیلات، وسایل و مواردی نظیر اسباب‌بازی، کتاب، امکانات بازی و... بر محرومیت‌های آنان می‌افزاید. اگر کودکی در شش سال اول زندگی خود در چنین محیط سرشار از کمبودها و محرومیت‌ها پرورش یابد، تأثیر نامطلوبی بر رشد کلی و به‌ویژه ذهنی و زبانی او می‌گذارد. در حالی که ابزارهای ارتباطی و فناوری‌های اطلاعاتی به گسترش عدالت و مساوات آموزشی کمک کرده و راه سریع، آسان و به‌صرفه‌ای را برای بهره‌مندی این کودکان از امکانات به‌روز و نیز توانمندی در یادگیری و تطابق با دنیای امروزی پیرامونشان دارد. استفاد از ابزارهای مناسب ارتباطات و فناوری اطلاعات در برنامه آموزشی این دوره محرک مناسبی برای رشد ذهنی، زبانی، جسمی و اجتماعی و عاطفی کودکان فراهم می‌کند. اگر این نوع برنامه‌ها به گونه مؤثری سازمان داده شوند می‌توانند کمبودهای محیط خانه را جبران کنند

و کودک را در ساختن مبنایی قوی برای سهولت رشد بعدی و بارورکردن استعدادهای کاملش یاری کنند.

بررسی تأثیرات ارتباطات و فناوری اطلاعات بر آموزش و پرورش پیش از دبستان

همان‌گونه که می‌دانیم عناوین و اهداف آموزش در سنین پیش از دبستان به صورت اجمالی به شرح ذیل است:

سلامت جسمی، هماهنگی ماهیچه‌های مناسب و مهارت‌های حرکتی اساسی در کودک/ عادات بهداشتی سالم و تشکیل مهارت‌های پایه‌ای لازم به منظور سازگاری شخصی کودک مانند لباس پوشیدن و درآوردن، خوردن، شستن، نظافت و.../ آداب و نگرش‌های مطلوب، به منظور تشویق در مشارکت گروهی سالم و حساس‌کردن کودک به حقوق و امتیازات دیگران/ پختگی عاطفی از طریق راهنمایی کودک به بیان و ابراز خود، شناخت، پذیرش و کنترل احساسات و عواطف شخصی/ حس زیبایی‌شناسی در کودکان/ کنج‌کاوی ذهنی کودک و کمک‌کردن به او در شکل‌گیری جهان‌بینی و درک دنیایی که در آن زندگی می‌کند/ استقلال و خلاقیت از طریق فراهم‌کردن فرصت‌های کافی برای ابراز وجود خود/ توانایی کودک برای بیان احساسات و افکار به زبانی روان، واضح و صحیح/ حس اعتمادیه‌نفس و امنیت خاطر در کودکان/ متوجه‌کردن کودک به دنیای پیرامونش.

امروزه با حضور انواع بازی‌های کامپیوتری، تحت شبکه و اپلیکیشن‌های همراه و نیز برنامه‌های کامپیوتری کمک‌آموزشی کودکانه بی‌شک آثار و نتایج این‌گونه کاربردها و ابزار پیش‌ازپیش نمایان شده است. ارتباطات و فناوری اطلاعات در آموزش پیش‌دبستانی مطرح است. زیرا در حال حاضر بر افراد و محیط پیرامون کودکان که یادگیری و سلامتی کودکان را دربر دارد، تأثیرگذار است. در مطالعات انجام‌شده از سوی یونسکو مشاهده شده است کودکانی که با روش‌های درست از ابزارهای ارتباطات و فناوری اطلاعات برای پشتیبانی از آموزش، یادگیری و دیگر فعالیت‌های ادراکی بهره‌مند شده‌اند، به‌صورتی خاص در یادگیری در سنین بالاتر توانمندتر هستند.

ارتباطات و فناوری اطلاعات و انطباق آن با دوره پیش از دبستان

در به‌کارگیری ارتباطات و فناوری اطلاعات در دوره پیش از دبستان ویژگی‌هایی را باید مد نظر قرار داد که برای آموزش این دوره بسیار مهم

مدرسه یا پیست مسابقه؟

هست این روزها تغییر جای صندلی کلاس را نیز به این سند پیوند می‌زنند. برنامه درسی ملی یکی از زیرنظام‌های این سند است. یکی از معدود بخش‌های سند تحول بنیادین که زودتر از سایر بخش‌های آن وارد فاز اجرایی شد و تغییر کتب درسی را در پی داشت. تغییراتی که خود نیز حرف و حدیث‌های فراوانی به همراه داشت اما هر چه بود برخی درس و کتاب‌ها تغییرات قابل توجهی را به خود دید. مبنای تألیف کتب جدید دوری از حافظه‌محوری، توجه به پژوهشگری و فراهم‌کردن محیطی بانشاط در مدرسه بود.

قرار بود بچه‌ها این بار خود دست به پژوهش بزنند و در عمل روش پژوهش را فرا گیرند، مهارت‌های فنی و اجتماعی را در کارگاه و کلاس مدرسه تمرین کنند و زیر نظر دبیری که خود متخصص در فناوری اطلاعات است، شیوه صحیح استفاده از این فناوری را بیاموزند، روزهایی در مدرسه را فارغ از کتاب و درس و مشق باشند و حاصل فعالیت‌ها و دست‌ساخته‌هایشان را به دوستان و خانواده‌ها عرضه کنند... ر ساختمان‌های

حقیق‌الله مشهور
آموزگار

صحبت از مشکلات نظام آموزشی‌مان است. حافظه‌محوری، رقابت، عدم نشاط و شادابی مدارس، همه و همه تغییر و تحول را ضرورتی اجتناب‌ناپذیر در آموزش و پرورشمان جلوه می‌دهد. باید مدرسه را به مدرسه زندگی تبدیل کرد، مهارت‌آموزی را بر محفوظات مقدم شمرد و از سطح دانش در تدریس کتاب‌ها فراتر رفت. سندی پروپیمان نوشته می‌شود، طراحان سند آن را نسخه شایخشی آموزش و پرورش می‌دانند و از جامعیت سند می‌گویند، از ویژگی‌های معلم گرفته تا تجهیزات کلاس درس و هرآنچه مربوط به آموزش و پرورش است را در آن آورده‌اند.

البته این را عده‌ای می‌گویند و عده‌ای دیگر از انتزاعی‌بودن سند و آرمان‌گرایی آن می‌گویند. هر چه

سخت‌افزاری فراهم نشد، کارگاهی تجهیز نشد، معلمان مجهز به تخصص کافی نشدند اما آنچه بیشتر رسیدن به مقصد را دست‌نیافتنی کرد تداوم نگاه سنتی و مطرود به آموزش و حتی کتاب‌های جدید بود. همان نگاهی که سعی دارد هر چیز را به مسابقه بکشدان و با دیدن هر طرح و فعالیت جدیدی بی‌درنگ زمین بازی آن را طرایی می‌کند تا برنده و بازنده را معرفی کند. قرار بود دبستانی‌ها با معلم خود به کتابخانه بروند، موزه را ببینند، خاک باغچه را زیرورو کنند، کتاب‌ها را از قفسه‌ها بیرون بیاورند و یاد بگیرند چگونه پاسخ پرسش‌هایی که در ذهن دارند را بیابند... اتفاق زیبایی بود. پس این اتفاق زیبا را به مسابقه گذاشتند و نام دانشمند بلندآوازه ایرانی، جابر بن حیان را بر آن نهادند تا بچه‌ها در پژوهشگری با یکدیگر رقابت کنند. به متوسطه اول که رسیدند، مؤلفان کتاب‌هایی را به فعالیت‌های عملی اختصاص دادند تا محیطی برای ریز و ظهور استعدادها و توانایی‌ها فراهم کنند. پیشنهاد روز شاد و عرضه دست‌سازه‌های بچه‌ها در کتابشان آمده بود

حل سودوکو سخت

۱	۶	۹	۴	۳	۵	۷	۲	۸
۸	۷	۵	۹	۲	۱	۳	۴	۶
۳	۴	۳	۷	۸	۱	۹	۵	
۷	۸	۱	۳	۵	۴	۹	۶	۲
۳	۴	۶	۹	۱	۷	۵	۲	۸
۵	۹	۲	۶	۸	۳	۴	۷	۱
۴	۱	۷	۵	۶	۹	۸	۳	۲
۹	۲	۳	۱	۴	۸	۶	۵	۷
۶	۵	۸	۲	۷	۳	۱	۴	۹

حل سودوکو ۲۳۳۵

۸	۴	۵	۳	۶	۹	۷	۱
۳	۱	۷	۵	۶	۲	۹	۸
۹	۶	۷	۱	۸	۳	۴	۵
۵	۷	۱	۳	۴	۸	۶	۹
۴	۸	۹	۱	۷	۶	۳	۵
۶	۳	۹	۸	۵	۷	۱	۴
۷	۴	۶	۹	۱	۵	۷	۳
۱	۵	۳	۴	۲	۷	۹	۸
۲	۹	۸	۶	۵	۳	۱	۴

جدول ۲۳۳۹

۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱	ب	ک	د	ل	س	ت	ی	خ	س	ی	س	ی	س	ی
۲	ا	س	ی	ق	ا	ر	ا	د	ی	ا	ت	و	ر	و
۳	و	ا	ر	س	ی	م	د	م	ا	ک	ر	م	ر	م
۴	ف	ر	ج	ل	ک	د	ی	ر	ب	ک	ی	ر	ک	ی
۵	ا	ر	ی	ا	ک	م	د	ر	خ	ک	د	ن	ن	ن
۶	ل	ش	و	ر	ق	و	ب	ا	ر	ه	د	ن	ن	ن
۷	ا	و	ر	ل	و	س	ت	ج	ن	ک	ن	ک	ن	ک
۸	ا	ب	ق	ب	م	ب	ی	ل	ت	م	ک	ن	ک	ن
۹	ر	ف	و	ر	ی	ل	ر	ج	ا	د	ی	ن	ن	ن
۱۰	ا	ب	ا	ف	ن	د	ه	خ	ی	ل	ر	ج	ن	ن
۱۱	د	ی	س	ت	ن	ط	ر	م	ی	و	ن	ن	ن	ن
۱۲	ق	ر	ا	ب	ی	ه	و	ک	ه	ا	ل	ن	ن	ن
۱۳	ک	ی	ا	د	م	و	ر	خ	ل	ه	ی	ب	ن	ن
۱۴	ج	ش	م	ب	و	ا	د	ا	و	ا	ک	و	ی	ه
۱۵	و	ی	ش	ی	م	د	ر	ا	ب	ا	م	ن	ن	ن

سودوکو سخت ۲۳۳۶

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.
۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

سودوکو ساده ۲۳۳۶

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عده‌های بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

نگاه

عواید فروش کتاب

«مرگ مدرسه؟» چه خواهد شد؟

● چهاردهمین نشست کافه خرد با حضور نویسندگان کتاب «مرگ مدرسه؟» در سالن آمفی‌تئاتر دبستان آرمینه مصلی‌نژاد برگزار شد. به گزارش کانون خرد و توسعه ایران (کافه خرد) در این نشست، نویسندگان و شرکت‌کنندگان کتاب با محوریت یک پرسش کلیدی که: «آیا مدرسه در جهان جدید زنده می‌ماند؟» به سخنرانی و ارائه مطلب پرداختند.

این کتاب مجموعه‌ای از گفتارهای انتقادی در آموزش‌وپرورش ایران را از دکتر خسرو باقری، دکتر شیوا دولت‌آبادی، دکتر نعمت‌الله فاضلی، دکتر مقصود فراستخواه، دکتر حسن عشایری، دکتر محسن رنائی، شادروان دکتر محمدامین قانع‌ی‌راد، مرتضی نظری و جعفر محمدی دربر گرفته است. مرتضی نظری این گفتارها را گردآوری کرده است.

جمعی از دانشگاهیان، پژوهشگران، معلمان، فعالان آموزشی و فرهنگی و رسانه‌ای در این نشست حضور داشتند. وزیر آموزش و پرورش و برخی مدیران و مشاوران آموزش و پرورش نیز در این نشست حضور داشتند؛ از جمله ویژگی‌های منحصربه‌فرد نشست چهاردهم، استقبال بالای شرکت‌کنندگان و حضور علاقه‌مندانی بود که از مسافت‌های طولانی خود را به نشست رسانده بودند؛ از

جمله از استان‌های کرمان، خراسان رضوی، اصفهان، گیلان، کردستان و مرکزی.

مرتضی نظری در مراسم رونمایی کتاب «مرگ مدرسه؟» از توافق نویسندگان، برای صرف عواید حاصل از فروش کتاب‌ها از سوی اهدای کتاب به دانش‌آموزان مدارس روستایی استان کهگیلویه و بویراحمد خبر داد.

پس از اعلام «اختصاص عواید حاصل از فروش کتاب «مرگ مدرسه؟» برای اهدای کتاب به دانش‌آموزان روستایی استان کهگیلویه و بویراحمد»، کسانی در این «همت عالی» برای ترویج شادی و دانایی در میان بچه‌های روستا شرکت کردند و هر کدام با خریداری یک نسخه از کتاب مرگ مدرسه؟ به مبالغ متفاوت، در این اقدام نیک به نفع بچه‌های کم‌برخوردار روستاهای استان کهگیلویه و بویراحمد مشارکت کردند. قرار است کتاب‌ها از سوی «اسماعیل آذری‌نژاد»، طلبه‌ای که سال‌هاست در روستاهای دهدشت استان کهگیلویه و بویراحمد و به صورت داوطلبانه و با هزینه شخصی به ترویج فرهنگ کتاب‌خوانی در نقاط روستایی می‌پردازد، به دست کودکان برسد.

کانون خرد و توسعه ایران، گزارش دقیقی از مبالغ دریافتی و اهدایی برای خرید و توزیع کتاب در میان دانش‌آموزان روستاهای کهگیلویه و بویراحمد در روزهای آتی منتشر خواهد کرد.

		۹	۴					
		۸	۱		۴			۹
								۶
		۵	۳					
۵								۲
		۷						
		۴						۷
۸				۲				۹
				۸	۹		۳	۶
			۶					

		۸		۷				
		۲	۶	۳				
۸		۵		۶				۳
		۱	۷	۲		۶		۵
		۵						۷
۶	۷		۹	۵				۳
				۸				۲
		۵						
		۲	۴	۹	۱			
			۴		۲			